

Det kongelige olje- og energidepartement
Postb. 8148 Dep
0033 Oslo

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
04/1944-160	
DATO - MARS 2005	
AN	EKSP.
521	

Oslo, 28. februar 2005

NOU 2004:26 Hjemfall

Bransjeorganisasjonen RIF organiserer ca 350 rådgiverfirmaer knyttet til bygge-, anleggs- og eiendomsvirksomhet, blant annet de firmaene som har stått for planlegging og prosjektering av de fleste av landets vannkraftanlegg. Disse firmaene har også lang og bred internasjonal erfaring innen vannkraft.

Hjemfall og EØS

I følge norsk lov skal private vannkraftverk tilfalle staten vederlagsfritt 60 år etter at de fikk konsesjon. Offentlig eide kraftverk er unntatt fra hjemfallsregelen. Flertallet i hjemfallsutvalget mener at denne forskjellsbehandlingen er i strid med EØS-avtalen og foreslår derfor hjemfall for alle kraftverk etter 75 år. I og med at det på kompetent juridisk hold er ulik forståelse av EØS-avtalen på dette punkt, mener vi det derfor er helt nødvendig at forholdet til EØS-avtalen avklares før hjemfalls-saken avgjøres.

Offentlig eide kraftverk og hjemfall

RIF gir ikke tilslutning til flertallets konklusjoner i NOU 2004:26. Dersom det blir vedtatt hjemfall for kraftverk eid av kommuner og fylkeskommuner, vil det motivere for realisering av verdier som stadig blir mindre verdt for de kommunale og fylkeskommunale eierne etter som hjemfallstiden nærmer seg. Kommuner sliter med kortsiktig likviditetsbehov og den politiske ledelsen vil kunne bli fristet til ikke å se det som sin oppgave å bidra til nasjonalt eierskap av den norske vannkraften.

Økonomi

De internasjonale miljøutfordringene innebærer at vannkraftbasert energiproduksjon stadig vil øke i verdi. Vannkraftverk har dessuten i økonomisk sammenheng en annen karakter enn de fleste andre anlegg, gjennom særlig lang levetid. 60-70 % av verdien er knyttet til tunneler, fjellanlegg oa som ikke krever fornyelse. Å få frem disse verdiene for eieren fullt ut krever langsiktig eierskap.

Sikkerhet og beredskap

Kraftforsyningen er en viktig del av landets kritiske infrastruktur, og må derfor vurderes spesielt dersom det åpnes for utenlandsk eierskap. Vi er kjent med at en offentlig utredning om dette viktige temaet er i gang, og mener at beslutning om endret hjemfall derfor bør utsettes til denne utredningen er behandlet.

Kompetanse

Norge har gjennom mer enn 100 år utviklet en vannkraftkompetanse på høyt internasjonalt nivå. Denne kompetansen er knyttet til både drift av energiverk og aktører som norske rådgivende ingeniører, entreprenører og leverandører. Det har vært påstått at den nasjonale kompetansen ikke vil bli berørt dersom kraftverk selges til utlandet, men våre erfaringer viser at et slikt utsagn i beste fall er naivt. Da for eksempel finske Fortum

overtok Birka Energi i Stockholm, ble alle hovedfunksjoner flyttet til Finland og den lokale kompetansen forvitret. Tilsvarende eksempler har vi her i landet sett i andre bransjer, kf Nordea, Alstom, ABB. I Norge sitter vi igjen med filialer som styres fra utlandet.

Lokal næringsutvikling

Lokale motorer viser seg å være viktige for næringsutvikling i distriktene. Energiverk har vist seg å fungere som slike motorer. Dersom eierskapet flyttes utenlands, er det grunn til å frykte at slike initiativ vil reduseres eller opphøre.

Holdninger og verdier

Halvparten av Norges areal er regulert til vannkraft. Anleggene berører svært mange bygder i landet. Vannkraftutbygging har ofte ført til stridigheter mellom utbyggings- og verneinteresser. I lys av dette ser vi det som et sentralt poeng å opprettholde nasjonalt eierskap til vannkraftanleggene, som er resultater av disse stridigheter. Hjemfalls-saken har konsekvenser for hele nasjonen.

Eventuelt utenlandsk eierskap i et lite land som Norge, kan dessuten få mye større konsekvenser her enn norsk eierskap til virksomhet i et større land. Det norske folk har da også i meningsmålinger klart gitt uttrykk for at vannkraften bør forbli i norsk eie. Dette verdisynet kommer ikke til uttrykk i NOU 2004:26, men bør tillegges betydelig vekt i den politiske prosessen

Med vennlig hilsen

Siri Legernes

Adm. dir.